

AHAVAT HASHEM

A PRACTICAL GUIDE TO REGAINING LOST LOVE

OU ISRAEL TORAH YERUSHALAYIM - 5783

A] AHAVAT HASHEM - SOURCES AND PRINCIPLES

1. יחד לבבנו לאהבה וליראה שמך ולא נבוש לעולם ועד ...

סדור תפילה - ברכת קש בשחרית

Every day we pray to God to assist us in achieving a unity of Ahava and Yira in our Avodat Hashem.

2. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד: וְאֶהְיֶה אִתְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצִוֶּה הַיּוֹם עָלֶיךָ לְבַבְּךָ:

דברים ו:ד-ו

The first words of the Shema include the mitzvot of 'Yichud Hashem' and 'Ahavat Hashem' and then go on to describe the mitzva of talmud torah.

3. לְאַהֲבָה אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַת בְּקִלְוֹ וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ כִּי הוּא חַיֵּךְ וְאַרְךָ יָמֶיךָ ...

דברים ל:ב

Elsewhere the mitzva of Ahavat Hashem appears together with a mitzva to 'stick' to God and internalize the understanding that God is the focus of our lives.

4. **מצות אהבת השם** - שנצטוונו לאהוב את המקום ברוך הוא שנאמר (דברים ו:ה) **ואהבת את ה' אלהיך**. וענין המצוה שנחשוב ונתבונן בפקודיו ופעולותיו עד שנשיגהו כפי יכולתנו. ונתענג בהשגתו בתכלית העונג, וזאת היא האהבה המחוייבת. .... שורש מצוה זו ידוע, שלא יקיים האדם מצוות השם ברוך הוא יפה רק באהבתו אותו. .... וזאת מן המצוות התמידיות על האדם ומוטלות עליו לעולם.

ספר החינוך מצוה תיח

The Sefer Hachinuch states that proper fulfillment of every other mitzvot is not possible without the added element of Ahavat Hashem. Additionally, this is a CONSTANT mitzva which applies even when we are not otherwise involved in specific mitzva observance. Somehow, the mitzva of Ahavat Hashem should inform the way we act, speak and think in every aspect of our lives. Does it involve emotion? How are we meant to achieve it?

B] AHAVAT HASHEM - THE GOAL OF A LIFE LISHMA

• The Rambam discusses the mitzva of Ahavat Hashem in a number of places in the Mishne Torah. The primary address is the last chapter of hilchot Teshuva¹.

5. **א** אל לאמר אדם הריני עושה מצוות התורה ועוסק בחכמתה כדי שאקבל כל הברכות הפתובות בה או כדי שאזכה לחיי העולם הבא. ואפרש מן העבירות שהזהירה תורה מהן כדי שאנצל מן הקללות הפתובות בתורה או כדי שלא אכרת מחיי העולם הבא. אין ראוי לעבד את ה' על הדרך הזה. שהעובד על דרך זה הוא עובד מיראה ואינה מעלת הנביאים ולא מעלת החכמים. ....

ב העובד מאהבה עוסק בתורה ובמצוות והולך בנתיבות החכמה לא מפני דבר בעולם ולא מפני יראת הרעה ולא כדי לירש הטובה **אלא עושה האמת מפני שהוא אמת** וסוף הטובה לבוא בגללה. ומעלה זו היא מעלה גדולה מאד ואין כל חכם זוכה לה. והיא מעלת אברהם אבינו שקראו הקדוש ברוך הוא 'אוהבו' לפי שלא עבד אלא מאהבה. והיא המעלה שצננו בה הקדוש ברוך הוא על ידי משה שנאמר (דברים ו:ה) **ואהבת את ה' אלהיך**. ובזמן שיאהב אדם את ה' אהבה הראויה מיד יעשה כל המצוות מאהבה.

1. This chapter is followed by an entire book called Sefer HaAhava, which is headed by the verse (תהלים קט"ז) **מה אהבתי תורתך כל הימים היא שיחתי**

ג וְכִיצַד הִיא הָאֲהָבָה הַרְאוּנָה? הוּא שְׂאֵהֵב אֶת ה' אֲהָבָה גְדוֹלָה יִתְרָה עֲזָה מְאֹד עַד שֶׁתִּהְיֶה נִפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּאֲהֵבַת ה' וְנִמְצָא שׁוֹגֵה בֶּה תְּמִיד כְּאִלּוּ חוֹלָה חֲלֵי הָאֲהָבָה שְׂאִין דְּעֵתוֹ פְּנוּיָה מֵאֲהֵבַת אוֹתָהּ אֲשֶׁה וְהוּא שׁוֹגֵה בֶּה תְּמִיד בֵּין בְּשִׁבְתּוֹ בֵּין בְּקוּמוֹ בֵּין בְּשִׁעָה שֶׁהוּא אוֹכֵל וְשׁוֹתָהּ. יִתְרַ מִּזָּה תִּהְיֶה אֲהֵבַת ה' בְּלֵב אוֹהֲבָיו שׁוֹגֵים בֶּה תְּמִיד כְּמוֹ שֶׁצִּוְנוּ בְּכָל לְבָבָךְ וּבְכָל נַפְשְׁךָ. וְהוּא שֶׁשְׂלֵמָה אָמַר דְּרַךְ מְשַׁל (שִׁיר הַשִּׁירִים ב ה) "כִּי חוֹלַת אֲהָבָה אָנִי". וְכָל שִׁיר הַשִּׁירִים מְשַׁל הוּא לְעֵנָן זֶה. ....
ו דָּבָר יָדוּעַ וּבְרוּר שְׂאִין אֲהֵבַת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְשָׁרַת בְּלֵבוֹ שֶׁל אָדָם עַד שֶׁיִּשְׁגָּה בֶּה תְּמִיד כְּרֵאוּי וְיַעֲזֹב כָּל מַה שֶׁבְּעוֹלָם חוּץ מִמֶּנָּה. כְּמוֹ שֶׁצִּוְנוּ וְאָמַר בְּכָל לְבָבָךְ וּבְכָל נַפְשְׁךָ

רמב"ם הלכות תשובה פרק י הלכה ג

The Rambam describes the nature of the love required for the mitzva of Ahavat Hashem - a commitment to a life of Torah and mitzvot lishma. It represents an incredible level of intellectual and emotional connection with God. Love is sometimes defined as the emotional pleasure felt when focusing on the virtues of another person. This is the focus that the Rambam is describing!

6. **והמצוה השלישית** היא שצונו לאהבו יתעלה וזה שנתבונן ונשכיל מצותיו ופעולותיו עד שנשיגהו ונתענג בהשגתו תכלית התענוג - וזאת היא האהבה המחוייבת.

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ג

The Rambam in Sefer Hamitzvot stresses that the goal of the mitzva of Ahavat Hashem is 'ta'anug' - a sense of pleasure and reassurance.

7. **והתענג על ה' ויתן לך משאלת לבך.**

תהלים פרק ל"ד

The concept of being 'mitaneg al Hashem' is found first in Tehillim.

8. **שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכירתו.**

מסילת ישרים פ' א

At the start of Mesilat Yesharim, the Ramchal explains that the purpose of Man's creation was for him to gain pleasure from connection to God.

9. One winter evening it was cold enough to freeze the blood in one's veins. Everything was frozen. Ice formed on the window-panes, darkness prevailed and the clouds covered everything with an ashen grey. I went up to see the Rav. His house was pitch dark; everyone was asleep, except for the Rav. He moved around his small room, all impassioned. For a while he did not take notice of me; but then, he approached me and gave me his hand. It was completely frozen. Yet, with a burning enthusiasm, with glowing eyes and a fiery countenance, he asked me, "Tell me! Is it the same with you?" "What do you mean?" I asked. "I am completely consumed with a burning love for Hashem. Do you feel the same way?"

An Angel Among Men p. 120

R. Ya'akov Moshe Charlop recalls an incident where his Rav, Rav Avraham Isaac HaCohen Kook, displayed the burning Ahavat Hashem that the Rambam is describing.

- This focus on Ahavat Hashem is an essential attitude to mitzvot generally. Consider the tension in the life of a person who knows that they have to keep mitzvot and yet do not LIVE for Hashem. If they live for something else - money, honor, fun, pleasure - the mitzvot will often get in the way. Hence the constant search for leniencies to permit a certain lifestyle!
- However, not all Rishonim agree with the Rambam's understanding of emotional love of Hashem with the intensity of the love between a man and a woman.

10. **אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס. אלא הו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס.**

אבות פרק א משנה ג

The Mishna in Avot instructs a person not to be like a servant who works in order to get reward.

11. **וזאת היא עבודת ה' מאהבה שני' ואהבת את ה' אלוקיך. ואיזו היא אהבה שלימה צבני אדם? הרולח לשמש לאורחו מפני אהבתו אוחו מימים קדמונים, ואפילו עם ידע שלא יתן לו פרס. ואהבה כזו יש לו לאדם לעשות עבודת ה' יתברך.**

רבינו יונה שם

Rabbeinu Yona explains that this is the mitzva of Ahavat Hashem - to serve God, not in order to gain reward in the next world, but simply out of love for God and a conviction that it is the right thing to do. Thus, according to this approach, Ahavat Hashem is focused on the service of God through mitzvot.

12. (ה) ואהבת - עשה דבריו מאהבה - אינו דומה עושה מאהבה לעושה מיראה. העושה אלל רבו מיראה כשהוא מטריח עליו מניחו וכולך לו.

רש"י דברים ו-ה

Rashi also focuses on the relationship of servant and master. Where a servant serves out of love for their master, they will be deeply committed and will not give up when things are tough!

C] AHAVAT HASHEM - PRACTICAL STEPS

C1] SIMCHAT HAMITZVOT

13. עבדו את-ה' בשמחה באו לפניו ברננה.

תהלים ק"ב

David Hamelech enjoins us to serve God with simcha - this requires an enthusiasm for life and Torah.

14. יב אף על פי שכל המועדות מצוה לשמח בהן. בחג הסוכות היתה במקדש יום שמחה יתרה שנקמר (ויקרא כג-ו) ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים. ....
טו השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שצוה בהן. עבודה גדולה היא. וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפריע ממנו שנקמר (דברים כח-ו) תחת אשר לא עבדת את-ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב [מרב כל]. ...

רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ח

The nature of simchat haChag on Succot is flagged by the Rambam who groups together all the halachot of the positive mitzvot of Tishrei - Shofar, Succah and Lulav.² The climax of this book of halachot is a description of the special mitzva of simcha on Succot, followed by a general description of the halachic need for simcha in all mitzvot and the connection of this concept to the mitzva of Ahavat Hashem! Failure to find such simcha is c'v a cause of terrible punishment for the Jewish people. We see this in the tochacha in which the terrible curses on klal Yisrael are attributed to the fact that we did not serve Hashem with simcha.

15. שעיקר שכר המצוה על השמחה .... אין השמחה פרט נוסף במצוה

ספר חרדים

The Sefer Charedim (mid 16C) points out that the reward for a mitzva lies only in the simcha.

C2] MACHSHEVET YISRAEL - JEWISH THOUGHT AND PHILOSOPHY

16. אינו אוהב הקדוש ברוך הוא אלא בדעת שידעהו. ועל פי הדעה תהיה האהבה - אם מעט מעט ואם הרבה הרבה. לפיכך צריך האדם ליחד עצמו להבין ולהשפיל בחכמות ותבונות המודיעים לו את קונו כפי פח שיש באדם להבין ולהשיג, כמו שבארנו בהלכות יסודי התורה.

רמב"ם הלכות תשובה פרק י הלכה ו

The Rambam makes it clear that one can achieve Ahavat Hashem only through process of intellectual thought which can then brings a person to a level of emotional connection. A purely emotional response will not suffice (and could be fake).

- To be Jewish is to engage and struggle with deep and challenging questions. What is God? What am I? What is the meaning of my life? How can I know anything? How do I make choices? What is good and bad, right and wrong? The name Yisrael means to struggle with God and prevail.

C3] AHAVAT HASHEM THROUGH LEARNING TORAH

17. ולשון ספרי (פ' שמע) לפי שנאמר ואהבת את ה' אלקיך איני יודע כיצד אוהב את המקום? תלמוד לומר - והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם.

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ג

The Rambam and other Rishonim suggests three major routes to achieving Ahavat Hashem. The first is the study of Torah to a point that one feels overawed by its majesty and brilliance and wants to come close to the Divine Author.³

2. He deals separately with other Tishrei mitzvot in Hilchot Teshuva and Hilchot Shevitat Asor.

3. One halachic application of this is that a person can fulfil the requirement of bircat haTorah through having kavana for this when saying the beracha of 'Ahava Raba' before Shema.

C4] AHAVAT HASHEM THROUGH STUDY OF NATURE AND SCIENCE

18. והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו: בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואי הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאָר ומתאנה תאנה גדולה לידע השם הגדול. כמו שאמר דוד (תהילים מב:ג) צמאה נפשי לאלהים לאל חי.

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ב הלכה ב

The second approach is the study of nature to the point that one is overawed by its perfection and complexity and wants to come close to the Divine Creator

- We saw above that the Rambam rules that a person must set aside time to study those sources of wisdom which connect them with an understanding of God. In addition to philosophy and Jewish thought, this will include science and nature⁴.
- This also raises the question of Torah U'Madda - to what extent can we get generate love for and closeness to God through the study of secular wisdom.

19. The concept of *avodah begashmiut* is that God's immanence in all creation, - in Nature as well as in Torah - means that the mundane, physical order represents a legitimate avenue of approach to God.

R. Dr Norman Lamm, Torah U'Madda, p 171

20. ... the Lurianic doctrine [is] that all existence is sustained by the holy sparks of divinity that are the vehicles of Divine immanence. When one is involved in any worldly matter, he has it in his power by virtue of his thoughts and intentions, to liberate those sparks, returning them to their Divine source. This act of the redemption or elevation of the Divine sparks is, in and of itself, an act of the greatest religious significance, not merely an instrument for some later fulfillment. ... There is a very small step from *avodah begashmiut* to Torah U'Madda, from worship through corporeality to worship through intellectuality, from service of God with the body to service of God with the mind .... The religiously inspired study of Madda is the cognitive equivalent of *avodah begashmiut* .... provided .... that it is pursued as an act of *avodat Hashem*, and not merely for career reasons, cultural curiosity, or because it is socially expected.

ibid p173-4

Rabbi Lamm sees Torah U'Madda as a new application of the one of the central pillars of Chassidut - that one is capable of raising kedusha out of all mundane physicality in this world. So too, one can raise kedusha from the secular study of Madda, provided that one's kavana is leshem shamayim. Of course, in practice, the Chassidim were and are amongst the greatest opponents of secular studies - R. Lamm is transferring a concept in chassidut to Torah U'Madda.

21. The study of the sciences and humanities is, in effect, the study of Gemara and thus the fulfillment of the study of Torah.

ibid p165

C5] AHAVAT HASHEM THROUGH CONNECTION WITH KLAL YISRAEL AND JEWISH HISTORY

22. וענין המצוה שנחשוב ונתבונן בפקודיו ופעולותיו עד שנשיגהו כפי יכלתנו, ונתענג (בהשגתו) [בהשגתו המיוחדת]

ספר החינוך מצוה תיח

The third major route to Ahavat Hashem is through a connection with God's hashgacha in the world, and particularly for the Jewish People. In our times, we have merited to see this hashgacha in the most dramatic manner with the return of millions of Jews to Eretz Yisrael and the growth and flowering of the Land.

4. See <http://www.atid.org/publications/TowardsAhavatHashem.pdf> for an essay by Rabbi Chaim Brovender where he analyses the mitzva of Ahavat Hashem generally and explores the possibility of developing a love of God through the study of art.

D] SHEMINI ATZERET - CONVERGENCE OF THREE MAJOR THEMES IN AHAVAT HASHEM

23. אמר רבי אלכסנדר מלך שבאת לו שמחה כל שבעת ימי המשתה היה בנו של מלך טורח עם האורחים. וכיון שיצאו שבעת ימי המשתה אמר המלך לבנו יודע אני שכל שבעת ימי המשתה היית טורח עם האורחים **עכשיו אני ואתה נשמח יום אחד** ואיני מטריח עליך הרבה, אלא טול תרנגול אחד וליטרא אחת של בשר. כך כל שבעת ימי החג ישראל עסוקים בקרבנותיהן של אומות העולם דאמר ר' פינחס כל אותן שבעים פרים שהיו ישראל מקריבין בחג כנגד שבעים אומות ... וכיון שיצאו שבעת ימי החג **אמר הקב"ה לישראל עכשיו אני ואתם נשמח יחד** ואיני מטריח עליכם הרבה אלא פר אחד ואיל אחד. וכיון ששמעו ישראל כך התחילו מקלסין להקב"ה ואומרים **זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו** (תהלים קיח:כד). אמר ר' אבין **אין אנו יודעין במה לשמוח אם ביום אם בהקב"ה!** בא שלמה ופירש **נגילה ונשמחה בכ** (שיר השירים א:ד). **'בך' בתורתך, 'בך' בישועתך. אמר רבי יצחק 'בך' בעשרים ושתים אותיות שכתבת לנו בתורתך: ב' - תרי, ד' - עשרים**

ילקוט שמעוני תורה פרשת פינחס רמז תשפב

*The Midrash stresses the difference between the simcha of Shemini Atzeret and that of other Chagim. On Pesach, Shavuot and Succot, the simcha is in the day of the Chag. On Shemini Atzeret, the simcha is 'in God' Himself. However that can only be **practically** applied, according to this Midrash, through simcha in Torah and/or Divine Providence and/or the 22 letters of the Alef Bet, through which the world was created.*

בך בתורתך - God the Giver of Torah

בך בישועתך - God the Protector

בך בעשרים ושתים אותיות שכתבת לנו בתורתך - God the Creator⁵

Consider other examples of these 3 major themes in Judaism:

God as Creator

Pesach
Avraham
Fri night (Bah)
Malchuyot
Yotzer Or
R. Albo - Ikarim I
Rambam Ikarim 1-5

God as Giver of Torah

Shavuot
Yitzchak
Shabbat Shacharit (Bo)
Shofarot
Ahava Rabba
R. Albo - Ikarim II
Rambam Ikarim 6-9

God as Protector

Succot
Ya'akov
Shabbat Mincha (Bam)
Zichronot
Ga'al Yisrael
R. Albo - Ikarim III
Rambam Ikarim 10-13

E] OTHER PRACTICAL ROUTES TO AHAVAT HASHEM**E1] AHAVAT HASHEM THROUGH AVOIDING MATERIALISM**

24. ועובר על זה, וקובע מחשבותיו בעניינים הגשמיים ובהבלי העולם שלא לשם שמים רק להתענג בהם לבד, או להשיג כבוד העולם הזה הכואב להגדיל שמו, לא לכוונה להטיב לטובים ולחזק ידי ישרים, ביטל עשה זה ועונשו גדול.

ספר החינוך פרשת ואתחנן מצוה תיח

The Sefer HaChinuch rules that the opposite of Ahavat Hashem is materialism - seeing material acquisitions and pleasure as an end, rather than the means to a life of connection to ruchniut.

25. (ד) לאכוב המקום צ"ה - .... וענין המלצה שיראה האדם להשים כל מגמתו וכל מחשבתו אחר אהבת הש"י ויעריך בלבו כי כל מה שיש בעולם מעושר וצנים וכבוד הכל הוא כאין נגד אהבתו ית'. וייגע תמיד בצקשת חכמת התורה למען ישיג ידיעה צה'. והקובע את מחשבתו צעניינים הגשמיים ובהצלי העולם שלא לש"ש רק להתענג ולהשיג כבוד ציטל עשה זו ועונשו גדול.

באור הלכה סימן א סעיף א

The Biur Halacha rules this as a halachic principle on the very first page of Shulchan Aruch!

5. See R. Sherman's introduction to the ArtScroll Siddur.

E2] AHAVAT HASHEM THROUGH ACTING AS A KIDDUSH HASHEM

26. ואהבת את ה' אלהיך - שיהא שם שמים מתאהב על ידך. שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו? אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה. אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה - ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו ... אבל מי שקורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ואין משאו ומתנו באמונה, ואין דבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו? אוי לו לפלוני שלמד תורה, אוי לו לאביו שלמדו תורה, אוי לו לרבו שלמדו תורה, פלוני שלמד תורה - ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכוערין דרכיו!

יומא פו.

Chazal explain that one of the practical fulfillments of Ahavat Hashem is when someone brings others closer to God and Torah through their personal example of kiddush Hashem.

E3] AHAVAT HASHEM THROUGH JEWISH OUTREACH

27. וכבר אמרו שמצוה זו כוללת גם כן שנדרוש ונקרא האנשים כולם לעבודתו ויתעלה ולהאמין בו. וזה כי כשתאהב אדם תשים לבך עליו ותשבחוהו ותבקש האנשים לאהוב אותו. וזה על צד המשל כן כשתאהב האל באמת כמה שהגיעה לך מהשגת אמיתתו, הנה אתה בלא ספק תדרוש ותקרא הכופרים והסכלים לידיעת האמת אשר ידעת אותה. ולשון סיפרי ואהבת את ה' וכו' אהבתו על הבריות כאברהם אביך שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן. ר"ל כמו שאברהם בעבור שהיה אוהב השם כמו שהעיד הכתוב (ישעיהו מא:ח) אַבְרָהָם אֱהָבְךָ. שהיה גם כן לגודל השגתו דרש האנשים אל האמונה מחוזק אהבתו כן אתה אהוב אותו עד שתדרוש האנשים אליו.

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ג

The energy and excitement of Ahavat Hashem can and should be channeled into outreach to non-observant Jews, following the model that we see with Avraham Avinu.

E4] AHAVAT HASHEM THROUGH MESIRUT NEFESH

28. ואהבת את ה' אלהיך. תניא, רבי אליעזר אומר: אם נאמר 'בכל נפשך' למה נאמר 'בכל מאדך'? ואם נאמר 'בכל מאדך' למה נאמר 'בכל נפשך'? אלא אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו - לכך נאמר 'בכל נפשך', ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו - לכך נאמר 'בכל מאדך'. רבי עקיבא אומר: בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך.

ברכות סא.

Another fulfillment of Ahavat Hashem is our potential for mesirut nefesh in daily Jewish life. Commitment to Torah, in all its halachic and broader manifestations, requires us to give of our money, our time, our emotional and psychological energy and sometimes even our lives.

29. לאהבי ולשומרי מצותי - .... ומנלתי צמכילתא .... רבי נתן אומר 'לאהבי ולשומרי מצותי' - אלו שהם יושבים בארץ ישראל ונותנין נפשם על המצוות. מה לך יולא ליכרגז על שמלתי את צני. מה לך יולא לישרקז על שקרלתי צתורה. מה לך יולא לינלנז על שכללתי את המלכה. מה לך לוקה מאפרגלז על שנטלתי את הלולב.

רמב"ן שמות כו

The Ramban quotes a Midrash that those who 'love God' refers to the Jews who live in Eretz Yisrael with mesirut nefesh and sacrifice their lives to learn Torah and keep mitzvot.

E5] AHAVAT HASHEM THROUGH DEVEKUT, SIMCHA & KINA

30. ונבאר עתה ענפי האהבה, הם הג' שזכרתי: **הדביקות, השמחה, והקנאה**. **הדביקות** - הוא שיהיה לבו של אדם מתדבק כל כך בשם יתברך, עד שכבר יסור מלפנות ולהשגיח אל שום דבר זולתו. .... והנה תכלית המדה הזאת הוא להיות האדם מתדבק כך אל בוראו בכל עת ובכל שעה, אמנם לפחות בשעת עבודה אם אוהב הוא את בוראו ודאי שיהיה לו הדביקות הזה. .... ועל הדביקות הוזהרנו בתורה פעמים רבות (דברים ל"ב) **לְאַהֲבָה אֶת־ה'** **אֱלֹהֶיךָ** וגו', (שם) **וּלְדַבְּקָה־בּוֹ**, (דברים י"ב) **וַיְבָרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַיְבָרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַיְבָרַךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ** וכו'. ודוד אמר (תהלים ס"ג) **דַּבְּקָה נַפְשִׁי אֲחֵרֶיךָ**. וענין כל אלה הפסוקים אחד, שהוא הדביקות שהאדם מתדבק בו ית' שאינו יכול ליפרד ולזוז ממנו. .... **הב' הוא השמחה** - והוא עיקר גדול בעבודה, והוא מה שדוד מזהיר, ואומר (תהלים ק"ב) **עֲבַדְנוּ אֶת־ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹר לִפְנֵי בְרַנְנָה**. ואומר (תהלים ס"ד) **נְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעֲלֶצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וַיִּשְׂשֻׁנוּ בְּשִׂמְחָה**. וארז"ל (שבת ל') 'אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה'. ועל הפסוק שזכרנו למעלה עבדו את ה' בשמחה, אמרו במדרש (מדרש ש"ט) 'אמר רבי איבו כשתהיה עומד לפני להתפלל יהא לבך שמח עליך שאתה מתפלל לאלהים שאין כיוצא בו'. ....

הענף הג' הוא הקנאה - שיהיה האדם מקנא לשם קדשו. שונא את משנאיו ומשתדל להכניעם במה שיוכל, כדי שתהיה עבודתו ית' נעשית וכבודו מתרבה. .... וכבר הפליגו חז"ל (שבת נה:) לדבר במי שיש בידו למחות ואינו מוחה, וגזרו דינו ליתפס בעון החוטאים עצמו. .... וזה פשוט כי מי שאוהב את חברו אי אפשר לו לסבול שיראה מכים את חברו או מחרפים אותו ובודאי שיצא לעזרתו גם מי שאוהב שמו יתברך לא יוכל לסבול ולראות שיחללו אותו ח"ו ושיעברו על מצותיו. .... כי זהו תוקף האהבה שיוכל להראות מי שאוהב את בוראו באמת, ואומר (תהלים צ"ג) אֶהְבֶּי' ה' שְׁנָאוּ רָע.

מסילת ישרים פרק יט

The Ramchal sets out a practical program to build Ahavat Hashem through three key focuses:

(i) *Devekut - strong personal connection to God and Torah.*

(ii) *Simcha - joy in performance of mitzvot and especially in prayer.*

(iii) *Zeal - a sense of offence and affront when we see Torah being violated, and acceptance of personal responsibility to give tochacha.*

• Of course, tochacha must be effective and, in most contemporary scenarios, this will not be achieved through criticism and personal rebuke. Nevertheless, even when we are powerless to give effective tochacha, we should not simply shrug and accept the situation but should feel the hurt and affront at the violation of Torah. Of course, the strength of feeling should be against the actions - the evil rather than the evildoer.

F] FINDING AN ETERNAL LOVE

31. כל אהבה שהיא תלויה בדבר - בטל דבר בטלה אהבה. ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם. איזו היא אהבה התלויה בדבר? זו אהבת אמנון ותמר. ושאינה תלויה בדבר? זו אהבת דוד ויהונתן.

משנה מסכת אבות פרק ה משנה טו

In Pirkei Avot we learn that real and constant love must not be dependant on any outside factor.

32. .... אתה יודע שאלו הסיבות הגשמיות - כולן יצטלו ויסורו. ויתחייב סור המתחדש צסור סיבתו. ולפיכך אם היתה סיבת האהבה ענין אלהי והוא המדע האמיתי, הרי אותה האהבה אי אפשר סורה לעולם, הואיל וסיבתה מחוייבת המליאות.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת אבות פרק ה משנה טו

The Rambam explains that where love is based on true Godly pursuits - as outlined above - it can never be lost since the underpinning of it are the very underpinnings of existence itself!